

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Työvoimabarometri ja Alueelliset kehitysnäkymät Kainuu syksy 2024

Taina Leinonen
1.10.2024

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Työvoimabarometri Kainuu taustaa

Taina Leinonen

1.10.2024

Työvoimabarometri

Korvaa
Ammatti-
barometrin
(TEM)

Valtakunnallinen
vastuu: TEM
Toteutus: ELY-
alueittain

Tilastoaineisto,
kysely ja
alueelliset
keskustelut:

- Elinkeino-
elämä ja
työmarkkinat
- Toimiala-
kohtaiset
keskustelut

Syksyn 2024
toimialavalinnat
on tehty
yhteistyössä
maakuntaliittojen
ja ELY-verkoston
kanssa.

Lopulliset
toimialavalinnat:
TEM.

Julkaisu:
kerran
vuodessa
(loppusyksy)

Työvoimabarometri ja Alueelliset kehitysnäkymät –raportti laaditaan hyödyntäen alueilla kerättyä tietoa ja aineistoa.

Vuoden 2024 eritysteemat

Tekoäly

- Mitä uusia liiketoimintamahdollisuuksia se mahdollistaa?
- Mitä töitä tekoäly tulee mahdollisesti korvaamaan?

Rakennusalan näkymät alueilla

- Ulkomaalaisen työvoiman saatavuus?
- Onko varauduttu nousukauteen?
- Siirtymät; mille aloille rakennusosalta on siirrytty / siirrytään?

Sote

- Terveysteknologian hyödyntäminen ja siihen liittyvät osaamistarpeet?
- Hyvinvointialueiden taloustilanteen vaikutus työllisyyteen?

KV-työvoiman veto- ja pitovoimatekijät

Tiedonkeruu

Kainuun ennakointifoorumi 10.9.2024

- Toimii yleisenä aluetilaisuutena; elinkeinoelämän näkymät ja työmarkkinoiden tilanne

Toimialakohtaiset tilaisuudet elo-syyskuussa 2024

- Alustus Työvoimabarometriin
- Pienryhmätyöskentely ja/tai yksilötyöskentely osaamis- ja ammattitarpeista
- Huom! Sotealalla kevennetty versio vuonna 2024 → Tiedonkeruu keskitetysti toimialan keskeisimmiltä toimijoilta, peilaus vuoden 2023 tuloksiin

Howspace-työtila

- Henkilökohtainen linkki työtilaan sähköpostitse syyskuun alussa
  - Anonyymi työskentely
- Tilasto- ja taustatietoa kohtaannosta ja pula-ammateista toimialoittain
- Osaamistarpeet toimialoilla
  - Ammatillinen erityisosaaminen → myös kielitaitovaatimus (suomi)
  - Yleinen työelämäosaaminen
- Pula-ammattit
  - Missä ammateissa ennakoidaan olevan työvoimapulaa seuraavan 12 kk aikana?
- Toimialan näkymät
  - Toimialan kehitykseen vaikuttavat tekijät (esim. Digitalisaatio, kestävä kehitys ym.)
  - Arvio toimialan näkymistä seuraavan 12 kk päähän verrattuna nykyhetkeen

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Työvoimabarometrin 2024 keskeiset tulokset

Taina Leinonen
1.10.2024

Tarkasteltavat toimialat Kainuu 2024

MAJOITUS-, RAVITSEMIS- JA MATKAILUPALVELUT

- Kehittyvä toimiala, jolla selkeä ja strateginen kasvutavoite
- Digitaalisiin ratkaisuihin ja markkinointiin panostaminen
- Strategia keskittyy kestäväan kehitykseen ja ympärivuotiseen matkailuun
- Vetovoimainen alue; Kainuun puhdas luonto ja helppo arki

Ke 28.8.

Kainuun matkailustrategian julkistaminen + kirjallinen tiedonkeruu

TEKNOLOGIATEOLLISUUS JA -PALVELUT

- Merkittävä talouden veturi ja työllistäjä Kainuussa
  - Vienti muodostaa yli puolet koko alueen viennistä
- Vahvaa osaamista erityisesti ICT- sekä sähkö- ja elektroniikkateollisuuden aloilla

Ma 2.9.

Toimialatilaisuus Teams + kirjallinen tiedonkeruu

RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

- Toimiala keskittyy kestäväan kehitykseen ja vähähiilisyteen
- Vähähiilisiä energiaratkaisuja ja kiertotaloutta edistetään hanketoiminnalla
- Kainuussa panostetaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja parantamiseen → kestävä rakentaminen

SOSIAALI-, TERVEYS- JA HYVINVOINTIALA

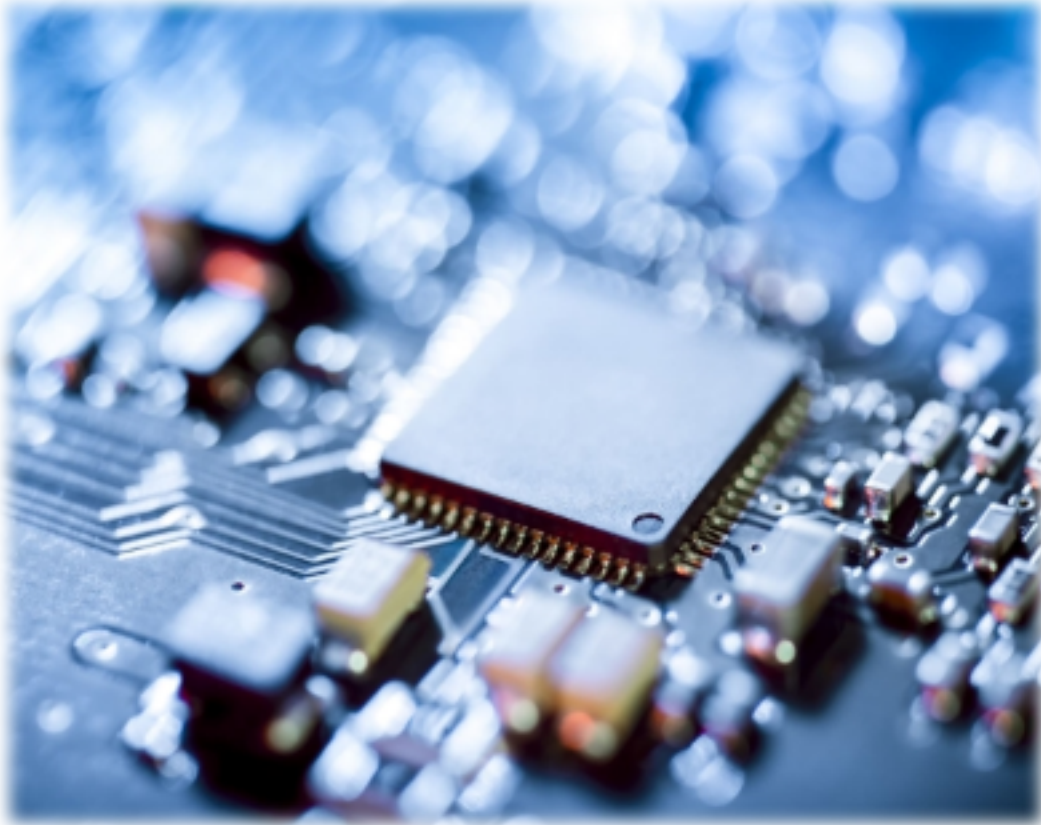
- Keskeinen osa alueen hyvinvointia ja kriittisiä palveluita
- Tavoitteena parantaa palveluiden saatavuutta ja jatkuvuutta sekä keskittyä ennaltaehkäisevään työhön
- Puhuttu työvoimapulasta jo pitkään

Kevennetty versio; kirjallinen tiedonkeruu syyskuussa 2024

Kainuun ennakointifoorumi 10.9.2024

Teknolohiateollisuus ja –palvelut

Pula-ammattit

- Hitsaaja (pätevistä kestopuute)
- Koneenasentaja ja koneistaja
- Tietoverkkojen erityisasiantuntija
- Sovellusarkkitehti
- Sovellussuunnittelija
- Ohjelmisto- ja sovelluskehittäjä
- ICT-alan erityisasiantuntija

Rakennettu ympäristö

Pula-ammattit

- Maanrakennuskoneenkuljettaja
- Sähköasentaja
- Sähkötekniikan erityisasiantuntija
- LVI-asentaja
- Rakennesuunnittelija
- Kiinteistöhuollon työntekijä
- Kattoasentajat ja -korjaajat

Majoitus-, ravitsemis- ja matkailupalvelut

Pula-ammattit

- Tarjoilija
- Kokki
- Keittiömestari
- Ohjelmapalveluiden tuottaja
- Vastaanottovirkailija
- Matkaopas
- Eräopas

Sosiaali-, terveys- ja hyvinvointiala

Pula-ammattit

- Erikoislääkäri
- Yleislääkäri
- Hammaslääkäri
- Sairaanhoidtaja
- Lähihoitaja
- Sosiaalityöntekijä
- Sosiaalityön erityisasiantuntija
- Psykologi
- Palomies

KV-työvoiman veto- ja pitovoimatekijöitä Kainuussa

Turvallinen, laadukas elinympäristö

Erikoisosaamista vaativaa työtä tarjolla Kainuussa

Kolmannen sektorin rooli kv-työvoiman kotouttamisessa

Asiallinen ja ystävällinen käyttäytyminen

Riittävä perehdyttäminen

Lisää kesätyö- ja harjoittelupaikkoja saatava

Yritysten vastuu lisäkouluttamisesta ja kielenharjoittelusta

Yhteistyö on voimaa

- Yhteistyö toimii hyvin ja asian eteen tehdään töitä (työperäisen maahanmuuton edistämisen verkosto ym.)

Kainuussa on rohkeita yrityksiä, jotka rekrytoivat kv-osaajia.

Osaavan työvoiman turvaaminen

Vielä on tekemistä....

- Suomenkieliset ”kuplat”
- Ennakkoluulot ja syrjintä ovat arkea. Tasa-arvo!
- Taitotason kehittäminen. Työnantajien rooli?
- KV-opiskelijat
  - Integroituminen Kainuun työmarkkinoille ei toimi
  - KV-opiskelijoiden tilanteesta, sijoittumisesta ja opinnoista ei ole riittävästi dataa Kainuussa
- KV-osaajien asettautumispalvelut, puolisoiden mahdollisuudet
- Rauhallisesta Kainuusta myyntivaltti?
- Koulutustarjonnan painopiste aloille, joissa on kova työvoimapula
- Yhteistä keskustelua aiheen tiimoilta kaivataan ja niihin yrityksiä mukaan

Mitkä teemat tarvitsevat eniten panostusta?

1st

Työnantajien/yritysten valmiudet ja tuki monimuotoisiin rekrytointeihin

2nd

Kainuun veto- ja pitovoiman kehittäminen (hoitopaikat, harrastukset, osallisuus..)

3rd

Suomen kielitaidon kehittymisen tuki: kaikentasoinen kielikoulutus ja kielen oppiminen työssä/opinnoissa

4th

Maahanmuuttaneiden opiskelu- ja työelämäpolkujen tukeminen, työelämäverkostot

5th

Koulutusta vastaavien työpaikkojen luominen alueelle: koulutuksen ja työelämän yhteistyö

Lähde:
Kainuun ennakointifoorumi
10.9.2024

Alueelliset kehitysnäkymät syksy 2024 keskeiset huomiot

Taina Leinonen

1.10.2024

Elinkeinoelämän näkymät

Hieman positiivisemmat näkymät, vaikkakin etenkin mikro- ja pienet yritykset toimivat edelleen varovaisesti → näkyy PK-yritysbarometrissä

- Etenkin Kehys-Kainuun näkymät olivat huolestuttavan heikot ja muuta maata selkeästi heikommat.
- Varsinkin rakennusteollisuus ja siitä riippuvaiset yritykset ovat tiukilla.

Kainuun talous näyttäytyy varsin positiivisena eikä hidasteita ole näkyvissä → tullenee vahvistumaan entisestään

- OP ennusteen mukaan Kainuun talous on kärkikastia maakuntien vertailussa.
- Ennusteiden mukaan myös yleinen taloustilanne kääntyy parempaan suuntaan ensi vuonna ja se tulee näkymään todennäköisesti Kainuun elinkeinoelämässä ja työllisyydessä.
- Kainuuseen on suunniteltu mittavia investointeja, mm. Datakeskukset, LUMI, Vuokatin itärinteet.
  - Tekijöitä tarvitaan.
  - Opiskelijoiden (ml.kv-opiskelijat) hyödyntäminen ja tiiviin yhteistyön jatkaminen alueen yritysten ja oppilaitosten välillä.
  - Uusia avauksia koulutustarjonnassa eri koulutusasteiden välillä on tehty ja tarvitaan edelleen.

Yritysten tilanne

Yritykset ovat pyrkineet tekemään kehitys- ja investointisuunnitelmia haasteellisista ajoista huolimatta → muun maan tavoin Kainuussa varaudutaan nousukauteen

Omistajanvaihdoksiin liittyvä suunnittelu ja toiminta aktivoitunut

- Kainuulaisista yrittäjistä kolmannes eläköityy seuraavan kymmenen vuoden aikana.
- Yrityksiä on laitettu aiempaa enemmän myyntiin ja myyntikuntoon.

Kainuussa on aloittanut paljon yrityksiä viime vuosina. Viime vuonna perustettiin 370 yritystä. Lopettaneitakin oli, mutta vähemmän (270).

Konkurssseja pantiin vireille Kainuussa 43, mikä on eniten vuoden 2003 jälkeen ja 15 enemmän kuin vuonna 2022.

Nostoja toimialoista

Tuoreessa matkailustrategiassa painotetaan ympärivuotisuuteen ja vastuullisuuteen.

- KV-matkailu; Kainuu näyttäyty entistä vahvemmin kv-markkinoilla → reitti- ja tilauslentoja Euroopasta (AMS, PAR)

Teknolohiateollisuus nousi Kainuun merkittävämmäksi toimialaksi henkilöstömäärältään

- Toimialan vienti kattaa yli puolet alueen viennistä
- Pyritään vahvistamaan uusia vientimahdollisuuksia ja toimintojen kasvua sekä edistämään uusien ja kasvavien yritysten toimintamahdollisuuksia

Kaivannaisalalla merkittävä vaikutus Kainuun aluetaloudelle ja työllisyydelle

- Alalla panostetaan TKI-toimintaan ja huipputeknologian monipuoliseen hyödyntämiseen

Kainuussa on neljä toimivaa tuulivoimapuistoa ja vireillä kahdeksan

- Tuulivoimayhtiöt ovat laajentamassa toimintaansa myös aurinkovoimaan

Metsäbiotalouden tuotos on Kainuussa kasvanut

- Raakapuun kysyntä on jatkunut vilkkaana ja hinnat nousseet suotuisasti
- Sahatavaran kotimarkkinat ovat haastavat johtuen mm. heikosta rakentamisen suhdanteesta

Maidontuotannon kustannukset ovat laskeneet alle kolmen vuoden keskiarvon.

- Maidon tuottajahintaa on pystytty nostamaan ja lehmien keskituotokset ovat nousseet

Rehusadot olivat viime kesänä varsin hyvät Kainuussa

Työmarkkinoiden tilanne ja näkymät

Laskusuhdanne näkyy Kainuun työttömydessä muun maan tavoin.

- Elokuun 2024 lopussa Kainuussa oli 2800 työtöntä työnhakijaa, mikä on 16 % edellisvuotta enemmän.
- Kehitys viime vuodesta Kainuussa oli ELY-keskusalueista kolmanneksi heikointa.
- Tulevina kuukausina ei ole odotettavissa suurta kasvua, vaikkei pienennystäkään.

Pidemmällä aikavälillä Kainuun työttömyys on vähentynyt selkeästi.

- Ikärakenne vaikuttaa merkittävästi → työpaikkoja avautuu nuoremmille.

Viime vuoden työllisyysaste oli 19 maakunnasta 11. paras ja koko maan keskiarvo jäi vain 0,5 prosenttiyksikön päähän.

- Parannus on ollut huomattava muuhun maahan verrattuna, sillä vuonna 2015 Kainuu oli maakunnista heikoin.

Pitkäaikaistyöttömyys on ollut nousussa jo reilun vuoden ajan etenkin hiljentyneiden työmarkkinoiden vuoksi

- Terveydelliset rajoitteet ovatkin merkittävä tekijä työttömyyden taustalla kaikilla alueilla, ja Kainuussa tilanne on yksi heikostävimmistä.

Työllisyysasteen nostamiseksi erityistä huomiota kiinnitetään työllisyyden parantamiseen ryhmissä, joissa se on nyt keskimääräistä alhaisempi, mutta joissa on suurin potentiaali nousulle

- Näitä ryhmiä ovat täsmätyökykyisten ja pitkäaikaissairaiden lisäksi varsinkin pelkän perusasteen koulutuksen varassa olevat, ikääntyneet sekä osa maahanmuuttajataustaisista → maahanmuuttajien työllisyysaste oli Kainuussa vuoden 2022 lopussa selkeästi koko maakunnan työllisyysastetta matalampi, mutta suunta on ylöspäin, minkä osalta toimia alueella tarvitaan.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kiitos!

Lisätiedot:

Kainuun ELY-keskus

Taina Leinonen, taina.leinonen@ely-keskus.fi

Anne Ristioja, anne.k.ristioja@ely-keskus.fi